

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж 181/24
24.1.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ у већу састављеном од судија Јелене Стевановић, председника већа, Иване Марковић Радојевић и Радмиле Радић, чланова већа, у парничном поступку по тужби тужилаца АА, ББ и ВВ, сви из ..., чији је заједнички пуномоћник Гаврило Рајевић, адвокат из Београда, Далматинска улица број 72, локал 2, против туженог Удружења осигуравача Србије – Гарантни фонд, Београд, Улица трешњиног цвета број 1-Г, ради накнаде штете, одлучујући о жалбама тужилаца и туженог изјављеним против пресуде Трећег основног суда у Београду П 9911/21 од 29.03.2022. године, у седници већа одржаној дана 24.01.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, жалба туженог и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Трећег основног суда у Београду П 9911/21 од 29.03.2022. године у ставу другом изреке у односу на тужиоца АА.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Трећег основног суда у Београду П 9911/21 од 29.03.2022. године у ставу трећем изреке, тако што се **ОБАВЕЗУЈЕ** тужени Удружење осигуравача Србије – Гарантни фонд, Београд да тужиоцима поред износа досуђених ставом другим изреке побијане пресуде, на име накнаде нематеријалне штете исплати још и:

-тужиоцу АА износ од још 60.000,00 динара на име претрпљених физичких болова и износ од још 50.000,00 динара на име претрпљеног страха, оба износа са законском затезном каматом, почев од 29.03.2022. године до коначне исплате, све у року од 15 дана од дана пријема пресуде, док се у преосталом делу за износ од још 20.000,00 динара на име претрпљеног страха са каматом, тужбени захтев тужиоца **ОДБИЈА**, као неоснован;

-тужиоцу ББ за претрпљене физичке болове износ од још 68.565,00 динара, за претрпљени страх износ од још 58.770,00 динара, оба износа са законском затезном каматом, почев од дана 29.03.2022. године, све у року од 15 дана од дана пријема пресуде, док се у преосталом делу за износ од још 2.050,00 динара на име претрпљених физичких болова, за износ од још 21.640,00 динара на име претрпљеног страха, као и за износ од још 1.750,00 динара на име наружености, са траженом каматом тужбени захтев овог тужиоца **ОДБИЈА**, као неоснован и

-тужиоцу ВВ за претрпљени физички бол износ од још 215.490,00 динара на име претрпљених физичких болова, износ од још 146.925,00 динара за претрпљени

страх, износ од још 685,650,00 динара на име умањења општеживотне активности, све са законском затезном каматом, почев од дана 29.03.2022. године до коначне исплате, све у року од 15 дана од дана пријема пресуде, док се у преосталом делу за износ од још 206.150,00 динара на име претрпљених физичких болова, за износ од још 104.100,00 динара на име претрпљеног страха, за износ од још 51.025,00 динара на име наружености и износ од још 18.450,00 динара на име умањења општеживотне активности, сваки са законском затезном каматом почев од 29.03.2022. године до коначне исплате динара са каматом тужбени захтев тужиоца **ОДБИЈА**, као неоснован.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ решење о трошковима поступка, тако што се **ОБАВЕЗУЈЕ** тужени да тужиоцима надокнади трошкове целог поступка у износу од 678.724,00 динара са законском затезном каматом на износ од 513.270,00 динара од извршности до исплате, све у року од 15 дана од пријема пресуде.

Образложење

Побијаном пресудом, ставом првим изреке, дозвољено је објективно преиначење тужбе, као из поднеска од 13.11.2020. године. Ставом другим делимично је усвојен тужбени захтев тужилаца, па је обавезан тужени да на име накнаде штете тужиоцу АА исплати износ од 40.000,00 динара на име претрпљених физичких болова, износ од 30.000,00 динара на име претрпљеног страха, све са законском затезном каматом, почев од 29.03.2022. године, па до коначне исплате, тужиоцу ББ износ од 29.385,00 динара на име претрпљених физичких болова и износ од 19.590,00 динара на име претрпљеног страха и износ од 68.250,00 динара на име наружености, сваки са законском затезном каматом, почев од 29.03.2022. године и тужиоцу ВВ износ од 78.360,00 динара на име претрпљених физичких болова и износ од 48.975,00 динара на име претрпљеног страха, на име естетског наружења 48.975,00 динара и на име умањења општеживотне активности и 195.900,00 динара, сваки са законском затезном каматом, почев од 29.03.2022. године, па до коначне исплате. Ставом трећим одбијен је тужбени захтев у делу у ком су тражили да им се преко износа досуђених ставом првим изреке, на име накнаде штете исплате још и тужиоцу АА износ од још 60.000,00 динара на име претрпљених физичких болова и износ од још 70.000,00 динара на име претрпљеног страха, оба са законском затезном каматом, почев од 29.03.2022. године до коначне исплате, тужиоцу ББ износ од још 70.615,00 динара на име претрпљених физичких болова и износ од још 80.410,00 динара, на име претрпљеног страха, као и износ од још 1.750,00 динара на име наружености, сваки са законском затезном каматом, почев од 29.03.2022. године, па до коначне исплате и тужиоцу ВВ износ од још 421.640,00 динара на име претрпљених физичких болова и износ од још 251.025,00 динара на име претрпљеног страха, износ од још 51.025,00 динара, на име наружености и износ од још 704.100,00 динара на име умањења општеживотне активности, сваки са законском затезном каматом почев од 29.03.2022. године до коначне исплате. Ставом четвртим обавезан је тужени да тужиоцима, као солидарним повериоцима накнади трошкове парничног поступка у износу од 567.500,00 динара са каматом од дана наступања услова за извршење до исплате.

Против наведене пресуде благовремено су жалбе изјавили и тужиоци и тужени, тужиоци, побијајући је у ставу трећем изреке пресуде и у погледу одлуке о трошковима из свих разлога предвиђених одредбом чл.373 став 1 Закона о парничном поступку, а

тужени у делу става другог којим је одлучено о захтеву тужиоца АА, делимичним усвајањем захтева из тужбе, због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права. Трошкове другостепеног поступка су тражили и тужиоци и тужени.

Тужени је дана 08.06.2022. године, изјавио и допуну жалбе, али је суд није посебно разматрао, с обзиром да је поднета неблаговремено.

Тужиоци су преко пуномоћника благовремено одговорили на жалбу туженог.

Испитујући пресуду у побијаном делу у смислу одредбе чл.386 Закона о парничном поступку - ЗПП (“Службени гласник РС” бр.72/11, 55/14, 87/18, 18/20 и 10/23 др. закон), Апелациони суд у Београду је оценио да је жалба тужилаца делимично основана, а жалба туженог неоснована.

У првостепеном поступку нису учињене битне повреде парничног поступка прописане одредбом чл.374 став 2 тачка 1, 2, 3, 5, 7 и 9 ЗПП-а, на које другостепени суд пази по службеној дужности.

Према чињеничном утврђењу првостепеног суда дана 11.04.1999. године у ..., догодила се саобраћајна незгода, која је настала као искључива последица управљања моторним возилом рег.бр...., којим је управљао ГГ, а који је поводом овог догађаја пресудом Другог општинског суда у Београду К 977/99 од 10.05.2002. године оглашен кривим за кривично дело тешко дело против безбедности јавног саобраћаја из члана 201 став 3 у вези са чланом 195 став 3 у вези са ставом 1 КЗ РС, због тога што је тога дана око 17,00 часова у ..., на раскрсници Ул.... и ... управљао путничким возилом марке “Голф”, рег.бр...., противно одредби чл.45 ЗОБС-а на путевима, јер брзину кретања возила није прилагодио особинама и стању пута, па је приликом уласка у кривину изгубио контролу над возилом, прешао на супротну страну, након чега је дошло до директног судара са путничким возилом рег.бр. ..., којим је управљао овде тужилац АА, а услед чега су повређени сва тројица тужилаца, при чему су тужилац ВВ и ББ били путници у возилу којим је управљао тужилац АА. Телесне повреде које су критичном приликом претрпели тужиоци проузроковали су последице по тужиоце и то код тужилаца АА и ББ, како се ради о повредама лакше природе, код њих је дошло до последица у виду физичких болова и страха по интензитету и трајању ближе опредељеном налазом вештака цензора туженог, док је код АА дошло и до умањења естетског изгледа наружења у слабијем степену. Код тужиоца ВВ, међутим, настале су повреде тешке природе, због чега је код овог тужиоца трајно умањења општа животна способност у укупно опредељеном проценту од стране вештака медицинске струке од 30%, а такође је трпео и физичке болове и страх у интензитету и трајању ближе опредељеном налазима цензора туженог, а наступила је и наруженост у слабијем степену, која је и код овог тужиоца оставила последице на психофизичку равнотежу. Утврђено је и то да су оба возила која су учесници ове саобраћајне незгоде била осигурана код Друштва за осигурање, над којима је отворен и закључен поступак стечаја, због чега су тужиоци захтев из тужбе усмерили према туженом.

Наиме, возило којим је управљао штетник ГГ критичном приликом било је осигурано код Друштва за узајамно осигурање “Тимок осигурање”, на дан настанка

спорне саобраћајне незгоде. Решењем Савезног министарства за финансије од 14.03.2001. године овом друштву је применом одредбе члана 27 став 3 Закона о изменама и допунама Закона о осигурању имовине и лица, важећег у време настанка штетног догађаја, одузета дозвола за рад, издата претходно од стране истог органа, дана 22.07.1997. године, зато што није у законом предвиђеном року усагласио своје пословање, Статут и друга акта, сходно члану 27 став 2 наведеног закона. Након одузимања дозволе за рад, над овим друштвом за осигурање отворен је поступак ликвидације пред Трговинским судом у Зајечару под бројем Л 19/01, који је прерастао у стечај, а који је окончан 27.02.2004. године. У том поступку нико од поверилаца није наплатио своје потраживање. Друго моторно возило које је учествовало у саобраћајној незгоди, а којим је управљао тужилац АА, на дан настанка штетног догађаја било је осигурано код “Србос осигурања”, а над овим осигурањем спроведен је стечајни поступак у којем су тужиоци ББ и ВВ, који имају својство трећег лица у смислу одредбе чл.178 став 4 Закона о облигационим односима, имали могућност да из стечајне масе наплате део потраживања према том осигурању по основу одговорности њиховог осигураника у проценту од 2,05%.

Све важне чињенице за доношење одлуке о основаности тужбеног захтева првостепени суд је потпуно и правилно утврдио изведеним доказима, које је правилно оценио применом одредбе чл.8 ЗПП-а. Разлоге које је за свој чињенично-правни закључак дао првостепени суд у погледу постојања обавезе туженог да тужиоцима надокнаде нематеријалну штету коју су претрпели као последица повређивања саобраћајне незгоде, у свему, као правилне и аргументоване, прихвата и овај суд, те пресуду детаљно не образлаже на основу овлашћења из члана 396 став 2 ЗПП-а.

Наиме, првостепени суд је на правилно и потпуно утврђено чињенично стање правилно применио материјално право, када је закључио да постоји одговорност туженог за накнаду штете, применом одредбе чл.99 и 106 Закона о осигурању имовине и лица (“Службени лист СРЈ” бр.30/96-55/99), који се има применити, јер је важио у време настанка саобраћајне незгоде. Наиме, супротно наводима жалбе туженог у погледу основа обавезе туженог за накнаду штете тужиоцу АА, правилно је првостепени суд закључио да је приговор недостатка пасивне легитимације туженог заснован на начину организације “Тимок осигурања” неоснован, јер је правилно првостепени суд утврдио да је овом осигурању издата дозвола за рад, као Друштву за узајамно осигурање “Тимок осигурање” из Зајечара, за обављање послова обавезних осигурања, те да му је накнадно 14.03.2001. године, применом одредбе члана 27 став 3 Закона о изменама и допунама Закона о осигурању имовине и лица, одузета дозвола за рад, јер није у законом предвиђеном року усагласио своје пословање, Статут и друга акта сходно члану 27 став 2 наведеног закона, да би након одузимања дозволе за рад био отворен поступак ликвидације пред Трговинским судом у Зајечару, који је прерастао у стечај окончан 27.02.2004. године. Следом наведеног, правилан је закључак првостепеног суда да је ово осигуравајуће друштво имало право да обавља послове обавезног осигурања у саобраћају у спорном периоду, при чему из позитивних прописа не проистиче закључак на који указује тужени, а понавља у жалби, да обавеза Гарантног фонда у случају наступања стечаја над неким осигуравајућим друштвом наступа зависно од правне форме тог осигуравајућег друштва и чињенице уплате доприноса, што правилно првостепени суд закључује да се ради о неоснованом указивању, па имајући у виду да је спорно возило којим је управљао штетник

критичном приликом било осигурано код “Тимок осигурања”, то је, како је то правилно првостепени суд закључио, тужени пасивно легитимисан у погледу захтева и тужиоца АА који је критичном приликом управљао једном од возила, учесника у незгоди, у смислу одредбе чл.106 ЗОИЛ-а. Првостепени суд је правилно закључио да сва три тужиоца имају право на накнаду нематеријалне штете, правилно утврдивши интензитет и трајање физичких болова и страха, степен умањења општеживотне активности код тужиоца ВВ, као и степен наружености и последице које исто има за тужиоце ББ и ВВ, прихватајући налаз и мишљење вештака, цензора туженог, са чијим закључцима су се и тужиоци сагласили.

Основано се, међутим, жалбом тужиоца указује да је првостепена пресуда заснована на погрешној примени материјалног права у односу на досуђене износе правичне новчане накнаде, као сатисфакције за претрпљене физичке болове, страх и душевни бол који је код тужиоца ВВ наступио услед умањења општеживотне активности, те услед наружености код тужиоца ББ и ВВ.

Наиме, одлучујући о износу правичне накнаде за наведене видове нематеријалне штете, првостепени суд је прениско одредио износ накнаде штете, погрешно заснивајући свој закључак на чињеници да тужиоци не могу потраживати накнаду штете у износима већим од оних који су утврђени правноснажном пресудом Трговинског суда у Зајечару П број 720/2002 од 26.11.2003. године. Наиме, током поступка првостепени суд је утврдио да су тужиоци, ради остваривања права на накнаду нематеријалне штете, водили парнични поступак против “Тимок осигурања” који је окончан правноснажно, делимичним усвајањем тужбеног захтева, којим је утврђена висина њиховог потраживања на име накнаде нематеријалне штете проистекле по видовима штете, који су тада били предмет разматрања, те је првостепени суд извео закључак да у овом парничном поступку није могуће расправљати о висини накнаде нематеријалне штете која припада тужиоцима, независно од протекла знатног временског рока од доношења пресуде Трговинског суда у Зајечару (20 година), те да би правноснажно утврђено потраживање о девалвацији било заштићено законском затезном каматом, коју су тужиоци могли да потражују почев од 26.11.2003. године, што они нису учинили, тако да је првостепени суд побијаном одлуком извео закључак да је у могућности да им досуди само износе утврђене правноснажном пресудом Трговинског суда у Зајечару, али са каматом од дана доношења пресуде, како је тражено тужбом.

Неправилан је закључак првостепеног суда о томе да правноснажна пресуда Трговинског суда у Зајечару обавезује странке у овом поступку, пошто тужени у овом поступку није учествовао, тако да се не може радити о пресуђеној ствари, јер нема идентитета парничних странака. У поступку пред Трговинским судом у Зајечару било је “Тимок осигурање”, а у овом поступку тужени је Удружење осигуравајућих организација – Гарантни фонд.

Одредбом чл.189 став 2 ЗОО висина накнаде штете одређује се према ценама у време доношења судске одлуке, изузев случаја кад закон наређује што друго. Према одредби чл.186 Закона о облигационим односима обавеза накнаде штете се сматра доспелом од тренутка настанка штете, а када је у питању накнада нематеријалне штете,

накнада је доспела од дана пресуђења у тренутку када се утврђује висина новчане сатисфакције за претрпљену накнаду штете. Када се имају у виду све ове законске одредбе, произлази да пошто нема правноснажно пресуђене ствари, јер не постоји идентитет странака и пошто тужени није правни следбеник осигуравајућих организација које су отишле у стечај, то без обзира што је вођен поступак пред Трговинским судом у Зајечару, уколико тужиоци нису успели да наплате своје потраживање у стечајном поступку, то се у новој парници утврђује висина накнаде штете, пре свега водећи рачуна о томе да ли су се оштећени наплатили и у којој мери у стечајном поступку из стечајне масе. Због тога се утврђује накнада штете у време пресуђења и истовремено се законска затезна камата досуђује од момента кад је штета утврђена и кад је доспело потраживање тужилаца, а не од знатно ранијег датума кад је донета пресуда Трговинског суда у Зајечару, па је у том смислу неправилан закључак првостепеног суда да је у погледу висине накнаде нематеријалне штете “везан” висинама накнаде утврђеним правноснажном пресудом према осигуравачу који је отишао у стечај донетом пре 20 година.

Следом наведеног, преиначена је првостепена пресуда у погледу правичних износа накнаде штете по свим видовима штете (осим у погледу накнаде штете по основу наружења за тужиоца ББ, која није била предмет пресуђења пред Трговинским судом у Зајечару и у погледу накнаде штете по основу наружења ВВ коме је правилно одмерена накнада по том основу).

Како је првостепени суд правилно ценио да су тужиоци ББ и ВВ, који имају својство трећих лица у смислу одредбе чл.178 став 4 Закона о облигационим односима, имали могућност да се у стечајном поступку према осигуравачу другог учесника у незгоди, односно осигуравачу возила у којем су се налазили као путници, а којим је управљао АА, могли наплатити у проценту од 2,05%, то је овај суд у погледу више досуђених износа, преко износа досуђених првостепеном одлуком, правичне новчане накнаде умањивао за проценат од 2,05%, колико су ови тужиоци имали могућност да наплате у стечајном поступку према осигуравачу “Србос осигурање”.

Водећи рачуна о свим појединостима случаја, конкретним околностима настанка штете, као и јачини и трајању претрпљених физичких болова и страха, која је код тужиоца АА наступила као последица повређивања, а које је детаљно описана у чињеничном утврђењу првостепеног суда у чему се тачно састоји, Апелациони суд у Београду налази да правична новчана накнада за физичке болове које је АА претрпео критичном приликом, представља износ од 100.000,00 динара, правична накнада за страх који је овај тужилац претрпео представља износ од 80.000,00 динара, све са законском затезном каматом од дана пресуђења, па до исплате, у складу са чл.277 ЗОО. Следом наведеног, ставом другим изреке у погледу овог тужиоца преиначен је став трећи побијане пресуде, тако што је на износе досуђене ставом другим побијане пресуде, досуђена и разлика износа до висине правичне накнаде за два вида штете појединачно, односно за претрпљене физичке болове износ од још 60.000,00 динара, а за претрпљени страх износ од још 50.000,00 динара, с тим што је одбио преко досуђеног, а до траженог износ од 20.000,00 динара на име претрпљеног страха са траженом каматом, у складу са одредбом чл.277 ЗОО.

У односу на тужиоца ББ, апелациони суд налази да правична новчана накнада

за физички бол који је претрпео критичном приликом представља износ од 100.000,00 динара, за страх 80.000,00 динара, све са законском затезном каматом од дана пресуђења, па је стога у погледу овог тужиоца преиначен став други побијане пресуде, тако што је на износе досуђене ставом другим побијане пресуде, досуђена и разлика износа до висине правичне накнаде за сваки вид штете појединачно и то за претрпљене физичке болове износ од још 70.000,00 динара умањен за 2,05%, колико је овај тужилац имао могућност да наплати у стечајном поступку над осигурањем “Србос” и износ од још 60.000,00 динара, умањен за 2,05% по истом принципу, док је за износ од 20.000,00 динара преко досуђеног износа на име страха одбијен тужбени захтев као неоснован, са траженом законском каматом од дана пресуђења.

Правична новчана накнада на име претрпљених физичких болова које је претрпео тужилац ВВ критичном приликом по оцени овог суда, као другостепеног, представља износ од 300.000,00 динара, правична новчана накнада за претрпљени страх представља износ од 200.000,00 динара и правична новчана накнада на име умањења општеживотне активности у проценту од 30% представља износ од 900.000,00 динара, све са законском затезном каматом од дана пресуђења, па до исплате, у складу са чл.277 ЗОО, па је следом наведеног преиначен став трећи побијане пресуде у погледу овог тужиоца, тако што је на износе досуђене ставом другим побијане пресуде, досуђена и разлика износа до висине правичне накнаде за сваки вид штете појединачно, односно за износ од 220.000,00 динара, умањено за 2,05% на име претрпљених физичких болова, 150.000,00 динара умањено за 2,05% за претрпљени страх и 700.000,00 динара на име душевног бола због умањења општеживотне активности, такође умањено за 2,05%. Одмерени износи правичне накнаде по поједином виду штете, умањивани су у наведеном проценту, а за колико је и овај тужилац имао могућност да наплати у стечајном поступку над осигурањем “Србос”, док је преко досуђених, а до тражених износа одбијен захтев, као неоснован.

Досуђивање другачијих износа накнаде не би било у складу са сврхом која се остварује правичном новчаном накнадом, па је у преосталом делу преко укупно досуђених износа тужбени захтев одбијен, као неоснован по сваком појединачном виду штете, као превисоко постављен.

Правилна је одлука првостепеног суда о законској затезној камати која, сходно одредби чл.277 ЗОО на досуђени износ неимовинске штете тече од дана доношења првостепене пресуде, јер је накнада штете одређена према критеријумима и вредностима новца у време пресуђења.

Цењени су и други наводи парничних странака истицани у жалбама, али како нису од утицаја, не могу довести до другачије одлуке у овој правној ствари, то нису посебно образлагани на основу овлашћења из чл.396 став 1 ЗПП-а.

Како је преиначена одлука о главној ствари по висини, Апелациони суд налази да би тужиоцу, у складу са одредбама чл. 153 и 154 ЗПП-а, имајући у виду износ са којим је успео у спору (1.816.835 динара) на име трошкова судске таксе на тужбу и првостепену пресуду, припадао износ од по 57.885,00 динара уместо досуђених по 45.000,00 динара, док преиначење одлуке није утицало на правилност преосталог обрачуна првостепеног суда у погледу броја и врсте радњи за које је првостепени суд

признао трошкове тужиоцима, нити примењену тарифу у укупном износу од 397.500,00 динара. Како је тужилац делимично успео са жалбом досуђени су му трошкови другостепеног поступка и то на име састава жалбе у висини од 45.000,00 динара, састављене од стране пуномоћника из реда адвоката обрачунато према важећој АТ у време предузете радње, као и на име таксе за жалбу и другостепену одлуку обрачунату сходно висини износа за који је успео од 1.285.400,00 динара у другостепеном поступку, односно у висини таксе од 55.227,00 динара за жалбу и 55.227,00 динара за другостепену одлуку обрачунато по ТТ, те је донета одлука као у ставу трећем изреке, на основу одредбе чл. 165 ЗПП-а. Камата на износ досуђених трошкова припада тужиоцима почев од дана наступања услова за извршност применом одредбе чл. 277 ЗОО, али је, овај суд, крећући се у оквиру захтева тужилаца, износ досуђених трошкова досудио само на износ трошкова првостепеног поступка.

Са свега изложеног, одлучено је као у ставу првом на основу овлашћења из члана 390 ЗПП-а, на основу члана 394 тачка 4 ЗПП-а као у ставу другом, а на основу члана 401 тачка 3 и 165 став 2 ЗПП-а, као у ставу трећем изреке.

**Председник већа-судија
Јелена Стевановић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић